

HORA LA CAHUL

Dansul este expresia artistică a habitatului unui popor. Actualmente varietatea de stiluri coregrafice este atât de prolifică, încât s-a vărsat foarte multă cerneală pentru a elabora teorii coregrafice, a scrie istorii ale dansurilor etc. Bogăția tradițiilor lumii în acest sens nu cred să fie posibil de studiat amănunțit într-o singură viață de om. La români dansul este sursa existenței la bine și la rău, dar este și trezoreria istoriei unui popor.

Din păcate, vremuri grele s-au abătut peste colțul nostru de meleag, vremuri ce au surpat bogăția spirituală și culturală a românilor basarabeni, izolați volens nolens de Țara-Mamă. În căutarea pâinii de toate zilele au pornit românii din Basarabia prin lume, exilându-se benevol în fostele imperii de altă dată: Rusia, Turcia, Italia și alte țări, în care au acceptat să fie, de cele mai deseori, sclavi, căci mentalitatea de țăran șerb nu poate fi eradicată peste noapte. Au plecat la munci și, se zvonește că trântesc pe acolo niște petreceri și nunți în stil românesc basarabean, astfel, cică, nelepădându-se de tradițiile neamului. Iar aici, pe acest petec de pământ, bătuit de vânturi neo-comuniste și neo-imperialiste, ce mai rămâne? Mai rămâne hora satului...

...Picioarele abia de ating asfaltul obosit, trasând în aer ciudățenii de artificii – ochii nu reușesc să urmărească mișcările pe cât de migăloase, pe atât de încingătoare ale dansatorilor. Minte încearcă să plaseze aceste mișcări într-un sistem pe care corpul l-ar putea reproduce ulterior – însă tot degeaba, și atunci, îmi vine în cap un termen nou – balet popular românesc. Coregrafii de vocație vor râde de acest termen, însă eu una nu pot să găsesc vreo definiție pentru fascinația pe care o încerc atunci când privesc dansând românii din sudul Basarabiei – din județul Cahul. Iată că la Cahul, deja timp de mai bine de 10 ani, în fiecare duminică în centrul orașelului balnear localnicii vin la horă - horă adevărată cu muzică „live”, unde protagoniști sunt nu artiști de meserie, ci locuitorii Cahulului și a satelor din preajmă. În fiecare vară obișnuiesc să mă întorc în orașelul de baștină, unde mi-am petrecut copilăria și adolescența. Sejurul meu nu este niciodată complet dacă duminica nu asist, în calitate de spectator, împreună cu alți oaspeți ai stațiunii balneare, la hora orașului. Sună inedit – hora orașului și nu a satului. Hora de la Cahul este un adevărat spectacol ce ar merita să fie mediatizat de presă și televiziune, însă nu am văzut până acum la TV decât secvențe de la festivalul internațional „Nufărul alb”, o specialitate a locului. Nu știu dacă s-a mai păstrat vie tradiția horei satului în localitățile Moldovei. Prea pustii au rămas așezările rurale pentru a se mai preocupa și de așa ceva. Manifestările artistice declanșate de Caravela culturii au avut poate un efect de trezire, însă, iată, despre hora de la Cahul, nu a scris nimeni nici odată, dar cred că această bijuterie a folclorului românesc merită, cel puțin, un articol de ziar.

S-a schimbat hora de la Cahul. Acum zece ani pe platoul de dans, improvizat în centrul orașelului, se formau câte cinci-șase cercuri mari, de nu era loc unde să cadă un măr, plus publicul spectator care era și el numeros – aranjat cuminte pe perimetrul pieței. Dansatorii acopereau toate ariile de vârstă – de la septagenari

până la adolescenți firavi ca trestia. Se dansa în cerc, se dansa în perechi, îmbulzeala servea drept semn al popularității horei de la Cahul. Anul acesta s-a schimbat ceva...

Muzica românească ce se revărsa pe străzile orașelului balnear m-a făcut să ies rapid din casă, ca nu cumva să ratez anul acesta „ediția hora-2007”. Când m-am apropiat de platoul de dans, am constatat cu mirare că la horă au venit mai puțini participanți și mai puțini spectatori. Solista avea un repertoriu atât de săltăreț, atât de „dansabil”, încât nu putea să lase indiferent un dansator din sudul Moldovei. Eu tot mă întrebam – unde-s dansatorii din ceilalți ani? Abia către ora nouă seara s-au format două cercuri de dansatori, și atunci, am pus în funcțiune opțiunea „video” de la telefonul mobil. Studiam atent vârsta horiștilor – doar tineret! Mă bucuram în sufletul meu că flamura vie a tradiției de la sud nu pierde – adolescenți și tineri de 18-25 ani cu atâta iscusință improvizau parabole coregrafice inedite, încât ar fi jenat orice dansator profesionist. În grupuri câte patru-cinci, tinerii se alăturau cercurilor formate, mai întâi modest, în pas de dans ușor de urmat la prima vedere, iar apoi tot mai îndrăzneț până ce se declanșa iureșul. Și atunci – o, minune: picioarele ziceau adio asfaltului, și începeau figurile de pilotaj coregrafic înalt – tinerii, trași ca prin inel, de parcă ar fi fost selectați și antrenați de cel mai pretențios maestru, cu o ușurință angelică se desprindeau de pământ pentru a-l atinge din zbor, ba în vârful degetelor, ba în călcâi, exaltând privirile celor din jur. Un grup de tineri, judecând după stilul de dans, cred că erau din Slobozia Mare, formaseră cercul lor aparte, și, intuind camerele de luat vederi ale estivanților din stațiunea balneară, au improvizat o bătută mărunțică de au rușinat orice colectiv academic de dans. Mi-am zis - frumusețea are baștină – frumusețea s-a născut în tradiția autentică, ce se transmite din generație în generație. Nici odată, judecând după ținuta vestimentară – blugi, tricouri și adidași, - nu aș fi presupus că acești tineri sunt purtători ai unei perle coregrafice inegalabile. Deci, pe lângă tinerii pasionați de internet, calculator și discotecă, mai sunt unii care, aidoma legendei Graalului, au menirea sacră de a transmite patrimoniul folcloric generațiilor următoare.

La un moment dat m-am întors la gândul despre vârsta dansatorilor – da, sunt mulți tineri, însă unde le sunt părinții și buneii? Am depistat cu greu câțiva dansatori de vârstă medie, iar de vârstă înaintată – deloc. Părinții tinerilor dansatori erau lipsă. Ei dansează (dacă mai dansează) prin Italia, Portugalia, Spania și Grecia. Au rămas copiii lor să anime hora de la Cahul.

Ce e de făcut pentru a-i întoarce pe fii rătăciți la vetrele lor, la copiii lor și părinții ce și-au tot scurs ochii de așteptare? Modul de viață nomad nu era în obișnuința românului! Această adevărată ciumă a pustietății s-a abătut asupra meleagului nostru și a devastat casele, familiile, speranțele, lăsând să dispară horele din sat. Vanitas vanitatis – deșertăciunea deșertăciunilor, demonul părăsirii a pus stăpânire pe sufletul românului basarabean, acesta lepădându-se de copii și părinți, de casă și de neam.

„Pustii sunt horele din sat” - versul lui Eminescu este de o actualitate devastatoare, astăzi, la începutul mileniului trei, se întâmplă ceva foarte grav cu

românii din Basarabia, iar bestia trădării și a lepădatului de Dumnezeu ne macină pe noi dinăuntru.

Rătăciți între doine și dolari, prostiți de venetici și guvernanți, crucificați de vămi și ambasade, prădați de președinți și cerșetori, au luat românii basarabeni, iar printre ei și scumpii mei cahuleni, calea pribegiei. Se întorc doar „în vacanță”, pentru a-ș trata mădularele bolnave, ca mai apoi, să se întoarcă la „stăpâni” și să-și plieze spatele în continuare, pe frunte lipită fiindu-le porecla, oarecum mai modernă a timpului, „stranieri” – în traducere din italiană – străinii. Străini sunt acești români basarabeni, s-au înstrăinat de istorie, căci ei au fost cei care au stat în Piața Marii Adunări Naționale în 1989, iar acum au dat bir cu fugiții, lăsând pe seama copiilor gospodăria, casa și hora din sat.

...Hora de la Cahul este piatra nestemată a Sudului Basarabiei. Expresie artistică a tradițiilor coregrafice din Slobozia Mare, Alexandru Ioan Cuza, Manta, Văleni, Giurgiulești, acest fenomen supraviețuiește timpurilor de restriște și a devenit un veritabil simbol al orașelului, care, pe lângă apele tămăduitoare pentru corpul omului, oferă gratuit oaspeților stațiunii balneare „Nufărul Alb” o fascinantă evadare în lumea dansului popular românesc.

Aneta Petrov-Guțu